

Opschrift

Vergadering van 23 mei 2023

Nummer: 2023_MV_00306

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Zeneb Bensafia: Een mensenrechtentoets voor dienstreizen

Raadslid(-leden):

Zeneb Bensafia - Groen

Bevoegd: Hafsa El-Bazioui

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

In de beleidsnota Internationale Solidariteit staan de mensenrechten centraal. We doen hier als Stad veel acties rond, zowel bewustmaking als het bewaken dat we niet bewust of onbewust bijdragen aan mensenrechtenschendingen. Zo hebben we een mensenrechtenraad die het stadsbestuur kan adviseren op vlak van mogelijke risico's en hoe er mee om te gaan als we onze internationale contacten uitbouwen. De meest concrete vorm van internationale contacten van onze stad bestaat uit reizen van ambtenaren en leden van het college naar andere landen. Het is belangrijk dat we dit doen om onze ervaringen te delen en om ons te blijven inspireren door goede voorbeelden van elders. Maar we weten dat niet alle landen het even nauw nemen met het respect voor de mensenrechten.

Vraag:

Kan u ons een update geven over de werking van de mensenrechtenraad en meer concreet de aanpak om de dienstreizen te screenen op de mogelijke risico's dat onze stad onbewust mensenrechtenschendingen zou negeren of ongewild valideren?

Antwoord

Dank voor uw vraag. Mensenrechten zijn inderdaad de toetssteen waarmee we checken of ons beleid, al ons beleid, rechtvaardig is.

De Mensenrechtenraad adviseert de Stad Gent op het vlak van mensenrechten in **de internationale contacten** van de Stad. Het mandaat van deze experten-raad gaat over

ontvangsten van internationale delegaties in Gent, over delegaties naar het buitenland en over participatie in netwerken en bilaterale partnerschappen.

De Mensenrechtenraad heeft een **mensenrechtenkader** uitgewerkt. Dat is een praktische leidraad die de Stad gebruikt bij haar internationale contacten.

Volgende trajecten werden reeds gerealiseerd:

1. Voor het ontvangen van delegaties in de Stad werd een gespreksleidraad uitgewerkt waarin op een respectvolle maar duidelijke manier de mensenrechten worden aangekaart – als deel van ons lokale beleid.

Dit gebeurde in samenwerking met dienst Protocol, dienst Communicatie en dienst Internationale Relaties en Netwerken.

2. Voor delegaties van de Stad die naar het buitenland reizen werd de mensenrechtentoets uitgewerkt.

Dit gebeurde in samenwerking met dienst Toerisme, dienst Communicatie, dienst Economie, dienst Internationale Relaties en Netwerken.

3. Voor **het aangaan van een formeel netwerk of partnerschap** werd een mensenrechtenclausule geformuleerd die kan worden opgenomen in de te ondertekenen overeenkomst. Een stap richting adviesverlening bij eventuele nieuwe engagementen wordt nog voorbereid.

U vraagt ook specifiek naar onze aanpak **om dienstreizen** te screenen op mogelijke risico's dat we onbewust mensenrechtenschendingen zouden negeren of zelfs ongewild zouden valideren.

Hiervoor werd de Mensenrechtentoets opgezet die al enkele jaren toegepast wordt bij reizen naar landen die laag scoren op de Rule of Law index (of er niet op voorkomen). Deze index is een betrouwbare, actuele en onafhankelijke bron. 140 landen worden gescreend rond acht belangrijke factoren zoals corruptie, grondrechten, strafrecht, beperking van overheidsbevoegdheden,

Als een land onder de 0,5 scoort of er niet op voorkomt moet de medewerker een adviesaanvraag indienen bij de mensenrechtenraad. Pas na advies kan men doorgaan met de aanvraag voor een buitenlandse dienstreis.

Naast de score wordt er gevraagd om te reflecteren over volgende vragen

- Leidt de beoogde samenwerking of contact rechtstreeks tot een schending van de mensenrechten?
- Leidt de beoogde samenwerking indirect tot (of is de partner of het contact betrokken bij) een schending van de mensenrechten?

De mensenrechtenraad werd de voorbije jaren nog niet concreet geconsulteerd. Dit omdat er weinig dienstreizen naar bestemmingen buiten de EU gebeuren, en in die periode blijkbaar geen naar een land dat in die index te laag scoort.

Sinds april 2023 worden de dienstreizen anders georganiseerd en we hebben van die gelegenheid gebruik gemaakt om de mensenrechtentoets als vaste stap op te nemen in de aanvraagprocedure. Op die manier maken we de screening waterdichter en sensibiliseren we ook de medewerkers die bijvoorbeeld binnen de EU een dienstreis ondernemen (wat het overgrote deel is).

Wanneer een verplicht advies nodig is omdat de score lager is dan 0,5 of omdat het land niet in de Index staat, komt ons Team Internationale Solidariteit in actie om de info aan te leveren aan de mensenrechtenraad (zoals bestemming, programma, eventuele sponsors,).

Deze adviesverlening leidt niet automatisch tot een “verbod” maar heeft vooral de intentie om voor de beoogde dienstreis de medewerkers tips, handvaten, suggesties, aandachtspunten ter observatie, mogelijke bezorgdheden en dergelijke meer aan te reiken. Concreet zou dan van een Gentse delegatie verwacht worden dat de mensenrechten actief op de agenda gezet worden.

Het geformuleerde advies van de mensenrechtenraad wordt voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen en is op die manier ook publiek.

In de schriftelijke versie van dit antwoord zal ik u ook de links naar de pagina's op MIA bezorgen waar medewerkers de info kunnen vinden.

BIJKOMENDE INFO

de mensenrechtenclausule: *‘De partijen garanderen dat ze de mensenrechten zullen respecteren. Deze overeenkomst kan door elk van de partijen onmiddellijk worden opgezegd wanneer de wederpartij betrokken is bij een ernstige schending van de mensenrechten.’*

Rule of Law Index

0 – 0,5 à geen verplicht advies (vrijwillig kan altijd)

0,5 – 1 OF land komt niet voor à verplicht advies vragen.

(vb. Israel komt niet voor in de index)

Links naar de procedures

https://mia.gent.be/dw_site/44dc1b19216500b411a92d7129bfe71f.php

- Procedure dienstreizen:
https://mia.gent.be/dw_site/0a92dd329bb276d731cb94bb1616a553.php
 - Specifiek omtrent de mensenrechtentoets: https://mia.gent.be/dw_site/6be254bc5749333e78d9a19e1a3c48de.php
 - Vanop de pagina aangaande mensenrechtentoets kan men doorklikken en meer lezen over
 1. de mensenrechtenraad https://mia.gent.be/dw_site/173b33e2a018582e3b00f3bd28420b33.php
 2. mensenrechten binnen het Gentse beleid
https://mia.gent.be/dw_site/44dc1b19216500b411a92d7129bfe71f.php
-